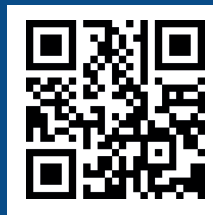

KYN ÝAGDAÝLARDA ÖZÜŇI ALYP BARMAGYŇ DÜZGÜNI:

- ✓ Adamlaryň atlaryny we familiýalaryny, awtoulaglaryň belgilerini we obýektleriň atlaryny (soňra bu maglumatlary polisiýa habar bermek üçin) **ÝADYŇYZDA SAKLAŇ;**
- ✓ **EGER SIZE GAÇMAK BAŞARDAN BOLSA,** onda kömek bermeklerini sorap dükanyň satyjysyna, polisiýa, formaly islendik adama ýüz tutuň;
- ✓ **EGER SIZE BOŞAMAK BAŞARDAN BOLSA,** haýsy hem bolsa bir usul bilen goh döredip, özüňize ünsi çekip bilseňiz halas bolmak mümkinçiligiňiz artar, jenaýatçylaryň gohdan gorkýandygyny ýadyňyzdan çykarmaň.
- ✓ Eger-de siz adam söwdasyndan jebir çeken bolsaňyz we adam söwdasynyň pidasy hökmünde ykrar edilen bolsaňyz, gaznadan öwezlik tölegini talap etmäge hukugyňyzyň bardygyny **BILIŇ.**
- ✓ Bolan waka barada **ARZA ÝAZYŇ,** onda kim, haçan, nirede we haýsy ýagdaýlarda siziň resminamalaryňyzy eliňizden alandygyny we olaryň edil häzirki wagtda nirede bolýandygyny **JIKME-JIK BEÝAN EDIŇ.**
- ✓ Sizi işe getiren we işlemäge mejbur eden adamyň ýerleşýän ýerini jikme-jik **GÖRKEZIŇ.**
- ✓ Beýleki işçilerden resminamalaryň alnandygy we işlemäge mejbur edilendigi barada **HABAR BERIŇ.**
- ✓ Bu ýagdaý barada **gyzgyn liniýa (+993 12) 46 35 14** telefon belgisi we / ýa-da **polisiýa 02** telefon belgisi arkaly habar beriň.

www.oomasgala.com

Howpsuz migrasiýa barada habarly boluň we zerurlyk
çykan ýagdaýynda adam söwdasynyň önüni almak
boýunça ☎ (+99312) 46 35 14 “Ynam”
gaýragoýulmasyz telefon belgisine jaň ediň.

Bu neşir USAID-iň Merkezi Aziýada Howpsuz Migrasiýa taslamasynyň çäginde Birleşen Milletler Guramasynyň Neşe Serişdeleri we Jenaýatçylyk baradaky Müdiriýeti (UNODC) bilen hyzmatdaşlykda işlenip düzüldi. Bu maglumatlar Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň Halkara Ösüş Agentliginiň (USAID) üsti bilen Amerikanyň halkynyň goldawy bilen döredildi. Onuň mazmuny boýunça jogapkärçilik Winrock International guramasyna degişlidir we USAID-iň, ABŞ hökümetiniň ýa-da UNODC-niň resmi pikirlerini beýan edýän däldir.

ADAM SÖWDASYNYŇ ÖŇÜNI ALMAK BOÝUNÇA JEMGYÝETÇILIK IÝMITI ULGAMYNÝŇ IŞGÄRLERI ÜÇIN ÝATLAMANAMA

BMG-niň *Palermo* teswirnamasyna laýyklykda, “adam söwdasy” ekspluatasiýa maksady bilen güýç ulanmak haýbatyny atmak ýa-da güýç we basyşyň başga görnüşlerini ulanmak, adam ogurlamak, kezzapçylyk etmek, aldawa salmak, eýelenýän wezipeden hyýanatçylykly peýdalanmak, ýa-da adamyň ýagdaýynyň gowşak ýerinden peýdalanmak, we pida başga biriniň garamagynda bolan ýagdaýynda şol adamyň razyçylygyny almak üçin töleg bermek ýa-da almak ýaly ýoldur-hilelerden peýdalanmak arkaly adamlary yrmagy (werbowka), alyp gitmegi, başga birine tabsyrmagy, bukup saklamagy ýa-da ele salmagy, eýe bolmagy aňladýar....». Şol sanda ekspluatirlemek başga adamlaryň jelepçiliginiň ekspluatasiýasyny ýa-da jynsy gatnaşyklara girizmek maksady bilen ekspluatirlemegiň başga görnüşlerini, zorlukly ýa-da mejbury zähmeti ýa-da hyzmatlary, gulçulygy ýa-da gulçulyga meňzeş adatlary, erksiz - ygtyýarsyz ýagdaýy we içki organlarynyň alynmagyny öz içine alýar.

Adam söwdasy restoranlarda we jemgyýetçilik iýmit nokatlarynda bolup biler. Bu hadysa köplenç döwlet serhet geçelgelerine ýakyn ýerlerde, mysal üçin ýol ýakasynyndaky kafelerde; howa menzillerinde, demirýol we awtoulag menzillerinde; myhmanhanalarda, jynsy gatnaşyklar hyzmatlaryny hödürleýän ýerler hökmünde belli ýerlerde, massaž salonlarynda, gijeki we striptiz klublarynda duş gelýär.

JEMGYÝETÇILIK IÝMIT NOKATLARYNDA ADAM SÖWDASYNYŇ ALAMATLARY:

- ✓ Adamlar işleýän ýerlerinde topar bolup ýaşaýarlar, ol ýerlerden seýrek ýagdaýda çykýarlar ýa-da asla çykmaýarlar;
- ✓ ýaşamak üçin ýaramsyz, köne jaýlarda mysal üçin, kömekçi ýa-da önümçilik ýerlerinde, ýerzeminlerde ýaşaýarlar;
- ✓ edýän işine laýyk gelýän egin-eşikleri ýok, mysal üçin olaryň gorag ýa-da ýyly eşikleri bolman biler;
- ✓ diňe galan-gaçan iýmitler bilen iýmitlenýärler;
- ✓ pul serişdeleri ýok;
- ✓ işe ýerleşen ýa-da işläp ýören halatynda zähmet şertnamasy ýok;

- ✓ iş wagtyndan artyk işleýärler;
- ✓ iş ýerinden çykmaýarlar, olara erkin hereket etmäge rugsat berilmeýär;
- ✓ restoranyň işgärleri we myhmanlary bilen aragatnaşyk gurmak islegini bildirmeýärler (olar aragatnaşykdan daşlaşýarlar);
- ✓ kemsidilmä, rehimsiz garaýşa, haýbat atylmalara ýa-da zorluga sezewar edilýärler;
- ✓ olarda nerw we fiziki taýdan ýadawlygyň yzlary bar;
- ✓ esasy hünär taýýarlygy we hünär derejesine laýyklykda şahadatnamasy ýok, şonuň üçin az aýlykly işe razy bolmaga mejbur bolýarlar;
- ✓ resminamalary (şahsyýetini tassyklaýan resminama, pasport), jübü telefonlary ýok;
- ✓ belli bir ýurtlaryň raýatlygy bar;
- ✓ özüniň hukuklaryny we kömek almak mümkinçilikleriniň bardygyny bilmän biler;
- ✓ özlerrinden ýa-da ýakynlaryndan ar alynmagyndan gorkup, ýa-da utanyp, wyždan azabyyny çekip biler.

MÖHÜM BELLIK:

biz jemgyýetçilik iýmit nokatlarynyň ýolbaşçylaryna öz guramalarynda işe kabul etmegiň ahlak kadalaryny we jemgyýetçilik jogapkärçiligini berjaý etmegi, şeýle hem işgärleri zähmet kanunçylygyna laýyklykda işe almagy maslahat berýäris. Adam söwdasy bilen meşgullanýanlar, aktrisa ýa-da model bolup ýa-da jynsy hyzmatlary bermek üçin daşary ýurtta işlemek barada ýaş gyzlar ýa-da ýoldaşy bolmadyk ýa-da nätanyş adamlaryň toparynda kämillik ýaşyna ýetmedik çagalar bilen gürleşmek üçin jemgyýetçilik iýmit ýerlerini ulanyp bilerler.

ADAM SÖWDASY BILEN MEŞGULLANÝAN ADAMLARYŇ IŞLEÝŞINIŇ ALAMATLARY

WERBOWKA EDIJILER WE BETNIÝETLI IŞ BERIJILER AŞAKDAKY HEREKETLERI EDIP BILER:

- ✓ Işe adam çekmek üçin aslynda ýok iş ýerlerini mahabatlandyrmak.
- ✓ Işçileri çekmek üçin iş hakynda ýa-da aýlyk hakynda ýalan maglumat bermek.
- ✓ Resminamalary düzetmek üçin artykmaç tölegleri almak.
- ✓ Hyzmatlary üçin tölegleri kabul ederlik derejeden has ýokary edip almak ýa-da şol bir hyzmat üçin hem iş berijiden hem işgärden pul almak.
- ✓ Ýazmaça zähmet şertnamasynda görkezilmedik şertlere boýun etmek.
- ✓ Iş babatynda deň mümkinçilikleriň we gatnaşyklaryň üpjün edilmeli düzgünlerini äsgermezçilik etmek.
- ✓ Çaga zähmetini ulanmak baradaky gadaganlygy äsgermezçilik etmek.
- ✓ Adamlary howp ýa-da töwekgelçilik derejesi ýokary bolan ýerlere ýa-da işçiniň haýsydyr bir kemsidilmelere sezewar edilip bilinjek işe kabul edilmegine girizilen gadaganlygy äsgermezçilik etmek.
- ✓ Pasportyny we / ýa-da şahsyýetini tassyklaýan resminamalaryny, syýahat resminamalaryny almak.